

Західнодонбаський інститут
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Кафедра соціально-гуманітарної та фундаментальної підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРИЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 0305 «Економіка та підприємництво» _____

Напрямок підготовки _____ 6.030505 Управління персоналом та економіка праці _____

Павлоград
2016

Робоча програма «Історія української культури» для студентів галузі знань 0305 Економіка та підприємництво, напряму підготовки 6.030505 Управління персоналом та економіка праці, 2016 року.

Укладач програми: Горіна О.Т., к.п.н., доцент кафедри

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціально-гуманітарної та фундаментальної підготовки
Протокол № 1 від «30» серпня 2016 р.

Робочу програму затверджено Вченою радою Західнодонбаського інституту
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
«20» вересня 2016 року, протокол № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань <u>0305</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки <u>6.030605</u> (шифр і назва)		
Модулів –	Спеціальність (професійне спрямування): <u>Управління персоналом та економіка праці</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 72		3-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		36 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
18 год.	год.		
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: <i>іспит</i>			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання –
- для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу:

Вивчення дисципліни «Історія української культури» спрямовано на реалізацію сучасної концепції освіти студентів вищих навчальних закладів України, основою якої є ґрунтовна історико-філософська підготовка у поєднанні з орієнтацією на світоглядно-філософські проблеми сьогодення.

Метою курсу є ознайомлення з історією та сучасним станом української культури, як інтегральної культурологічної дисципліни, досягти якої можливо з огляду на те, що складові частини курсу органічно поєднують в собі як історичні аспекти української культури, так і окремі її специфічні галузі та напрямки, зокрема, мистецтво, науку, освіту, релігію тощо.

Завдання курсу:

Теоретичні:

Виклад курсу «Історія української культури» спрямований на вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення, можливостей запозичення культурних цінностей інших народів, порівняльного аналізу ролі і місця вітчизняної культури у контексті світових та європейських культуротворчих процесів.

Практичні:

Специфічною особливістю курсу історії української культури є його значний виховний потенціал, що дає можливість реалізувати у навчально-виховному процесі низку важливих завдань, зокрема таких, як виховання національної свідомості, громадянських якостей української молоді, становлення професійного мислення.

Важливим завданням курсу є також формування та розвиток високої внутрішньої культури студентів на основі вивчення досягнень і закономірностей розвитку української національної культури.

Перелік знань та умінь студентів:

Знати:

- концептуальні засади історії та теорії української культури;
- історію культури України, її місце у сучасному світі та Європі;
- головні напрями розвитку духовної культури України;
- історію становлення та розвитку окремих галузей української культури – театру, музики, образотворчого мистецтва, архітектури;
- міжкультурні зв'язки України з країнами Європи та світу;
- проблеми та перспективи розвитку української культури у сучасному цивілізаційному процесі.

Вміти:

- збирати, систематизувати інформацію, здійснювати порівняльний аналіз та використовувати її у практичній діяльності;
- аналізувати на основі наукової методології суспільствознавчих дисциплін багатий фактичний матеріал із історії української культури;
- визначати можливості культурних запозичень відповідно до національних інтересів України;
- чітко окреслювати предмет і завдання історії української культури відповідно до інших соціально-гуманітарних наук.

3. Програма навчальної дисципліни «Історія української культури»

Змістовий модуль 1. Стародавня культура України

Тема 1. Українська культура та основні етапи її розвитку. Стародавня культура східних слов'ян

Українська культура як цілісна система. Найдавніші культури на теренах України. Стародавня культура східних слов'ян. Побут, звичаї, релігійні вірування. Виникнення мистецтва. Основні етапи розвитку старослов'янської культури. Міфологія східнослов'янських племен. Мистецькі набутоків слов'ян. Особливості писемності. “Велесова книга”. Античні історики про слов'ян та їх культуру.

Література [3; 4; 6; 10; 14; 24; 27; 32; 41; 42; 84; 91]

Тема 2. Культура Київської Русі

Культура Київської Русі. Становлення і розвиток її державності. Розвиток міст. Прийняття християнства. Церква та її роль у культурному житті Київської Русі. Монастирі. Освіта. Кирило та Мефодій. Школи. Бібліотеки. Книжна справа. Найдавніші літописи. Культурна та палацова архітектура. Софіївський собор, Десятинна церква. Фрески та мозаїка. Внесок Ярослава Мудрого в розвиток культури. Пам'ятки літератури (“Повчання” Володимира Мономаха, “Слово ополку Ігоревім”). Ткацтво, килимарство та вишивка. Вплив Київської Русі на розвиток культури сусідніх країн.

Література [3; 6; 10; 21; 24; 28; 29; 80; 84]

Тема 3. Культурні процеси напередодні та в добу Козаччини

Вплив культури Київської Русі на життя Литовського князівства. Поширення освіти серед населення. Перші слов'янські книгодрукарі (Ш. Фіоль, Вукович, Ф. Скорина). Іван Федоров — український першодрукар (“Апостол”, Острозька Біблія та ін.). Церковно-літературні твори. Пересопницьке Євангеліє. Короткий Київський літопис. Розвиток науки, видання букварів, граматик. Братства та братські школи. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Особливості пісенно-поетичної творчості козацької доби. Народні думи, історичні пісні. Кобзарство. Розвиток театру і драматургії.

Література [2; 3; 7; 8; 10; 11; 16–18; 20; 24; 30; 50–52]

Тема 4. Культурне життя України XVII–XVIII ст.

Реформування церкви та освіти, поширення гуманістичних ідей Ренесансу. Діяльність митрополита Петра Могили. Українське бароко, його національна специфіка. Ораторсько-проповідницька проза, мемуарно-історичні твори, козацькі літописи Самовидця, Г. Граб'янки, С. Величка. Народні думи та пісні про визвольну війну. Розвиток барокової поезії, церковної музики. Поширення хорового (партесно-хорального) співу. Бароко в живопису (М. Петрахович, І. Руткович), розвиток парсунного портрету і гравюри. Особливості та пам'ятки барокової архітектури. Відновлення архітектурних пам'яток з бароковими доповненнями. Культурологічна і просвітницька діяльність Івана Мазепи.

Культура і мистецтво в Україні XVIII ст. Поява творів світського характеру в літературі та театральному репертуарі. Палацова архітектура. Розвиток освіти. Києво-Могилянська академія як вищий навчальний заклад, центр науки і культури. Створення колегій. Григорій Сковорода - просвітитель, філософ і поет. Архітектура й образотворче мистецтво (І. Григорович-Барський, Б. Меретин та ін.). Садовопаркове та ужитково-декоративне мистецтво. Вплив української культури на розвиток культурних процесів у Росії (С. Полоцький, С. Яворський, Ф. Прокопович).

Література [1; 3; 4; 9; 11; 14; 16; 18; 20; 21; 24–26; 35; 36; 50; 56; 76; 93; 97; 101]

Тема 5. Українська культура XIX ст.

Просвітительські ідеї в культурі України. Розвиток історичної науки та фольклорні дослідження. “Історія русів”. Поширення освіти, відкриття шкіл, народних училищ. Розвиток науки та філософської думки. Зв'язок народного та професійного мистецтва. Формування української класичної літератури. Творчість І. Котляревського, Т. Шевченка. Роль Харківського та Київського університетів. Кирило-Мефодіївське товариство. Діяльність М. Костомарова та П. Куліша. Внесок М. Лисенка в розвиток української музики.

Декоративно-прикладне та ужиткове мистецтво. Три центри українського образотворчого мистецтва: Київ, Харків, Одеса. Розвиток мистецьких шкіл.

Вплив складних політичних умов у другій половині XIX ст. на розвиток української культури: заборона українського книгодрукування, переслідування української інтелігенції тощо. Заснування у Львові культурно-освітніх товариств (“Просвіта”, “Наукове товариство ім. Т. Шевченка”), українських видавничих спілок. Харківський, Київський, Новоросійський університети як наукові центри.

Література [3–5; 9; 10; 15; 20; 21; 24; 43; 67; 96]

Змістовий модуль 2. Українська культура нового часу

Тема 6. Українська культура на зламі XIX–XX ст. у контексті європейської культури

Традиції та новації в українській культурі. Українська культура в європейському та світовому соціокультурному контексті. Криза просвітительського гуманізму та новітня ідеологія української державності. Українське мистецтво — формотворчий чинник української нації. Розвиток драматургії і театрального мистецтва. Театр корифеїв. Видатні актори М. Заньковецька, М. Садовський, П. Саксаганський.

Загальна характеристика українського образотворчого мистецтва та архітектури, стилі міського та промислового будівництва. Український модерн. Творчість братів Кричевських.

Стильові та жанрові особливості українського живопису. Творчість митців народницького реалізму М. Пимоненка, С. Світославського, М. Івасюка, С. Васильківського, М. Самокиша, І. Їжакевича, І. Труша. Творчість митців, орієнтованих на новітні європейські напрями (О. Мурашко, М. Бурачек та ін.). Г. Нарбут та його учні. Творчість українських митців — зачинателів нових течій у світовому мистецтві (О. Архипенко, К. Малевич, О. Богомазов, В. Пальмов, М. Бойчук).

Особливості розвитку літератури (І. Франко, П. Грабовський, М. Коцюбинський). Український неоромантизм (М. Вороний, Леся Українка); своєрідність українського експресіонізму (П. Карманський, В. Стефанік). Український авангард 1900–1910 рр. Групи “Молода Муза” (Б. Лепкий, П. Карманський та ін.), “Українська хата” (М. Вороний, Г. Чупринка та ін.). Футуризм у малярстві та поезії (В. Єрмолов, М. Семенко та ін.).

Література [3; 5; 9–11; 15; 16; 19; 20; 21; 24; 31; 43; 44; 61; 65; 81; 89]

Тема 7. Національно-культурне піднесення в Україні у 20-ті роки XX ст. “Розстріляне” українське відродження 30-х років

Передумови розвитку культури і мистецтва. Створення Української Академії наук, наукові досягнення В. Вернадського, Д. Багалія, М. Кащенко, О. Фоміна та ін. М. Грушевський, його громадська і наукова діяльність. Література і театр у нових умовах мистецького життя. Видання журналів (“Музагет”, “Мистецтво”, “Шляхи мистецтва”), збірників та альманахів (“Троно”, “Буяння” та ін.). Створення мистецьких спілок: “Плуг” (С. Пилипенко, А. Головка, П. Панч та ін.), “Гарт” (В. Еллан-Блакитний, В. Сосюра, П. Тичина, М. Хвильовий та ін.) і груп: футуристів (“Нова генерація”), неокласиків (М. Зеров, М. Рильський, П. Пилипович, М. Драй-Хмара та ін.), символістів (“Біла студія”), конструктивістів (“Авангард”), пролетарських письменників (ВАПЛІТЕ). Досягнення в театральному

мистецтві та кіно (Лесь Курбас, О. Довженко), театр “Березіль”, драматургія М. Куліша. Український мистецький авангард та його доля в 30-ті роки.
Література [4; 5; 11; 15; 19–21; 24–26; 31; 34; 43; 44; 53; 68; 81; 89; 96]

Тема 8. Культура України періоду Другої світової війни, повоєнного часу та 60–80 років ХХ ст.

Наука та освіта, преса і радіо, театр і кіно, образотворче мистецтво під час війни. Створення нових вищих навчальних закладів і розширення мережі науково-дослідних установ у повоєнні часи. Розвиток науки і техніки. Акції, спрямовані проти творчої інтелігенції, вилучення з бібліотек книг українських політичних діячів і письменників.

Поява нових творів літератури і драматургії (А. Малишко, О. Гончар, М. Бажан, Остап Вишня та ін.). Творчість композиторів Г. Майбороди, С. Людкевича та ін. Особливості архітектури та образотворчого мистецтва повоєнних часів. Створення закладів професійно-технічного навчання для підготовки робітничих кадрів. “Шістдесятники” у боротьбі за національно-культурне відродження України. Посилення ідеологічного тиску та репресій, “чистка” редакцій газет, журналів, видавництв. Розвиток кіно і театрального мистецтва (С. Параджанов, К. Муратова, Л. Биков, Н. Ужвій, Д. Гнатюк, Є. Мірошніченко та ін.). Розквіт музично-естрадного мистецтва (В. Івасюк, Н. Яремчук, С. Ротару, В. Зінкевич та ін.). Втрата національної своєрідності в архітектурі містобудування (масові житлові забудови). Традиції українського народного живопису у творах Т. Яблонської та В. Зарецького. Розвиток ужитково-декоративного мистецтва (вироби народних майстрів).
Література [4; 5; 8; 10; 11; 13; 15; 20; 21; 24; 25; 44; 45; 53; 61; 62]

Тема 9. Національно-державне відродження та культура України на сучасному етапі

Культурні процеси в Україні після 1991 р. Основи законодавства про культуру, мови, освіту. Культурно-мистецькі товариства. Розширення сфер діяльності творчих спілок, мистецьких груп. Зміцнення зв’язків і співробітництва України з іншими державами. Сучасна українська культура.
Література [3; 5; 7; 10; 19; 20; 24–26; 30; 33; 53; 63; 75; 77; 88; 103]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	2	36	18	-		18	2	6	2	-	-	-
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Стародавня культура України												
<i>Тема 1.</i> Українська культура та основні етапи її розвитку. Стародавня культура	2	2	-			-		3	1			
<i>Тема 2.</i> Культура Київської Русі	10	6	2			2						
<i>Тема 3.</i> Культурні процеси напередодні та в добу Козаччини	8	4	2			2						
<i>Тема 4.</i> Культурне життя України XVII–XVIII ст.	8	4	2			2						
<i>Тема 5.</i> Українська культура XIX ст.	8	4	2			2						
Разом за змістовим модулем 1	36	20	8			8		3	1			
Змістовий модуль 2. Українська культура нового часу												
<i>Тема 6.</i> Українська культура на зламі XIX–XX ст. у контексті європейської культури	8	4	2			2		3	1			
<i>Тема 7.</i> Національно-культурне піднесення в Україні у 20-ті роки XX ст. “Розстріляне” українське відродження 30-х років	10	4	4			2						
<i>Тема 8.</i> Культура України періоду Другої світової війни, повоєнного часу та 60–80 років XX ст.	8	4	2			2						
<i>Тема 9.</i> Національно-державне відродження та культура України на сучасному етапі	10	4	2			4						
Разом за змістовим модулем II	36	16	10			10		3	1			
	72	36	18			18		6	2			

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Змістовий модуль I. Стародавня культура України (теми 2,3,4,5)</i>		
1	Семінарське заняття 1. Культура Київської Русі	2
2	Семінарське заняття 2. Культурні процеси напередодні та в добу Козаччини	2
3	Семінарське заняття 3. Культурне життя України XVII–XVIII ст.	2
4	Семінарське заняття 4. Українська культура XIX ст.	2
Всього		8
<i>Змістовий модуль II. Українська культура нового часу (теми 6,7,8,9)</i>		
5	Семінарське заняття 5. Українська культура на зламі XIX–XX ст. у контексті європейської культури	2
6	Семінарське заняття 6. Національно-культурне піднесення в Україні у 20-ті роки XX ст. “Розстріляне” українське відродження 30-х років	4
7	Семінарське заняття 7. Культура України періоду Другої світової війни, повоєнного часу та 60–80 років XX ст.	2
8	Семінарське заняття 8. Національно-державне відродження та культура України на сучасному етапі	2
Всього		10
РАЗОМ (Модуль 1+ Модуль 2)		18

6. Самостійна робота

Самостійна робота студентів зорієнтована на модульно-рейтингову систему оцінювання знань. Вона є складовим елементом університетської освіти та закономірним продовженням аудиторної роботи викладача і студентів.

Формами самостійної роботи студентів під час опанування даного курсу є: ознайомлення з основною літературою до курсу, обрання теми, складання бібліографії, підготовка до тест-контролю та підсумкового контролю наприкінці курсу.

Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль I. Стародавня культура України (теми 2,3,4,5)	
<i>Тема 2.</i> Культура Київської Русі	2
<i>Тема 3.</i> Культурні процеси напередодні та в добу Козаччини	2
<i>Тема 4.</i> Культурне життя України XVII–XVIII ст.	2
<i>Тема 5.</i> Українська культура XIX ст.	2
Всього	8
Змістовий модуль II. Українська культура нового часу (теми 6,7,8,9)	
<i>Тема 6.</i> Українська культура на зламі XIX–XX ст. у контексті європейської культури	2
<i>Тема 7.</i> Національно-культурне піднесення в Україні у 20-ті роки XX ст. “Розстріляне” українське відродження 30-х років	2
<i>Тема 8.</i> Культура України періоду Другої світової війни, повоєнного часу та 60–80 років XX ст.	2
<i>Тема 9.</i> Національно-державне відродження та культура України на сучасному етапі	4
Всього	10
РАЗОМ (Модуль 1+ Модуль 2)	18

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів

Мета самостійної роботи – поглибити теоретичні знання, набуті студентами при вивченні дисципліни «Історія української культури» навчити застосовувати набуті знання, уміння і навички для формування власного світогляду та ідеологічної і політичної позиції.

У процесі виконання самостійної роботи студенти повинні опрацювати надані їм питання за допомогою літературних джерел та мережі Інтернету.

Виконання самостійної роботи має сприяти глибокому засвоєнню студентами дисципліни «Історія української культури України».

Самостійна робота виконується у вигляді письмових доповідей.

Вимоги до письмової доповіді: Формат А4, наявність титульного аркуша, план, min 3 аркуша тексту (написаного від руки), список використаної літератури (не менш 3 позицій), наявність посилань на використану літературу.

Питання до самостійної роботи

1. Скіфська культура та її особливості.
2. Культура античних міст-держав та колоній – Пантікапей, Херсонес, Ольвія та ін.
3. Міфологія східних слов'ян, обряди і свята.
4. Літописання і література Київської Русі.
5. «Слово о полку Ігоровім» - шедевр давньоруської художньої літератури.
6. І. Котляревський і становлення нової української літератури.
7. Т.Г. Шевченко та світова література.
8. Розвиток української художньої прози в ХІХ – на початку ХХ ст.
9. Розвиток української поезії в ХІХ – на початку ХХ ст.
10. Політика українізації та її вплив на українську літературу.
11. Здобутки і трагічні сторінки літератури. Розстріляне відродження».
12. «Шестидесятники» у літературі.
13. Формування у сучасних літераторів нового політичного та естетичного мислення.
14. Братські школи як осередки української культури.
15. Києво-Могилянська академія – центр освіти і науки.
16. Українські освітні діячі: Юрій Дрогобич, Костянтин Острозький, Мелетій Смотрицький, Єлисей Плетенецький, Петро Могила (на вибір).
17. Розвиток українських освітніх традицій за часів Гетьманщини.
18. Політика Центральної Ради та П. Скоропадського у сфері науки та освіти.
19. Перспективи розвитку та основні проблеми освіти та науки України на сучасному етапі.
20. Музично-поетичне мистецтво кобзарів.
21. Музичне мистецтво у ХVІІІ ст.: Дмитро Бортнянський, Максим Березовський, Артем Ведель (на вибір).
22. М. Лисенко – фундатор української національної музичної школи.
23. Нові явища і тенденції в сучасному українському музичному мистецтві.
24. Києво-Могилянській колегіум як центр українського театрального мистецтва.
25. Драматургія і театральне мистецтво України в ХІХ – на початку ХХ ст.
26. Лесь Курбас і його новаторство у сценічному мистецтві.
27. О. Довженко – кінорежисер, драматург, письменник.
28. Нові явища і тенденції в сучасному українському театрі та кінематографі.
29. Україна в картинах Т.Г. Шевченка.
30. Реалістичний український живопис та його жанрова різноманітність.
31. Творча діяльність живописців-передвижників на території України.
32. Українська тематика в творчості І. Рєпіна.
33. М. Бойчук та його школа.
34. Іконопис як вид живопису.
35. Іконопис доби бароко. Видатні іконописці.

36. Архітектурні перлини Київської Русі.
37. Архітектура XIV - першої половини XVII ст.
38. Козацьке бароко - стиль визначних будівель і архітектурних ансамблів.
39. Визначні пам'ятники архітектури XIX ст.
40. Творчі здобутки українських скульпторів М. Парашука, І. Кавалерідзе, О. Архипенка (на вибір).

7. Методи навчання

При організації навчального процесу з дисципліни «Історія української культури» використовуються такі педагогічні технології:

- пояснювально-ілюстративний метод та метод проблемного викладу використовується для викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків, що наводяться у лекційній частині курсу;
- евристичний метод допомагає в організації активного пошуку розв'язання висунутих пізнавальних завдань;
- дослідницький метод використовується під час самостійної підготовки студентів - студенти самостійно вивчають літературу, джерела, готуючись до контрольної роботи.

Реалізація навчально-виховних завдань потребує комплексного використання різноманітних методів навчання, які забезпечують взаємопов'язану та цілеспрямовану діяльність викладача й студентів. Методи навчання реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності. Вони забезпечують взаємозв'язок трьох компонентів: мотиваційного, організаційно-ділового і контрольної-оцінного. У першому випадку використовуються методи, спрямовані на формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності. У групі організаційно-ділового компоненту важливі методи організації і забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивний, дедуктивний, репродуктивного та пошукового характеру), тобто словесні, наочні і практичні методи.

Із словесних методів навчання важливо використовувати: розповідь, пояснення, бесіди, лекції.

Розповідь, як метод навчання, через оповідну, описову форму розкриття навчального матеріалу, спонукає студентів до створення в уяві певного образу. Усне пояснення-розповідь – розкриває сутність явища, процесу тощо. Результативними є як евристичні так і репродуктивні бесіди (вступні, поточні, підсумкові).

Метод лекції розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою.

Ефективне навчання неможливе без широкого використання наочних методів. Наочні методи передбачають насамперед використання демонстрації та ілюстрації. При цьому варто зауважити, що ці методи можуть застосовуватись як

прийоми реалізації вимог інших методів (показ предметів – демонстрація, ілюстрації).

Досить суттєвим у використанні наочних методів навчання є володіння технологією і технікою виготовлення й використання засобів демонстрації та ілюстрації. Особливої уваги потребує використання технічних засобів навчання, й зокрема комп'ютерної техніки. Зазначений метод відіграє значну роль у процесі організації самостійної роботи студентів.

Під час виконання **самостійної роботи** використовуються інтерактивні методів навчання (робота у малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань). Окрім того з метою активізації розумової діяльності студентів застосовуються: проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошуковий метод.

Проблемний виклад передбачає створення проблемної ситуації, допомогу студентам у виділенні та «прийнятті» проблемного завдання, використанні словесних методів (лекції, пояснення) для активізації мисленнєвої діяльності студентів, спрямованої на задоволення пізнавального інтересу шляхом отримання нової інформації.

Частково-пошуковий метод включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання. Для забезпечення дієвості цього методу необхідно створити проблемну ситуацію і спонукати студентів до розуміння і «прийняття» пізнавального завдання; керувати ходом пошукової мисленнєвої діяльності студентів з використанням системи логічно вмотивованих запитань; стимулювати і схвалювати пізнавальну діяльність студентів у процесі розв'язання навчальних завдань; аналізувати успіхи і помилки, труднощі.

8. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни, є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі. Критерії оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа:

0%-10% - завдання не виконано;

до 40% - завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

до 60% - завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки в розрахунках або методиці;

до 80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

до 100% - завдання виконано повністю, правильно, вчасно і без зауважень.

Кожний вид роботи оцінюється за наведеною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт.

Поточний контроль						Підсумковий контроль	Загальна кількість балів	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			К.р.		Екзамен
T1	T2	T3-5	T1	T2	T3-4	15	40	100
5	5	5	5	5	5			

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Оцінювання проводиться за шкалою ECTS, національною та за шкалою ОНАЗ (100 бал). Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-х бальну національну шкалу та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C	добре	зараховано
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Основна література

1. Антонович Д. Українська культура. — К., 1993.
2. Бокань В. Історія культури України у запитаннях і відповідях. - К., 1993.
3. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України. — К., 1998.
4. Верстюк В. Україна від найдавніших часів до сьогодення. — К., 1995.
5. Грушевський М. Духовна Україна. — К., 1994.
6. Золотослов. Поетичний космос Давньої Русі. — К., 1988.
7. Історія світової культури. — К., 1999.
8. Історія та теорія світової та вітчизняної культури. — К., 1993.
9. Історія української та зарубіжної культури. — К., 1999.
10. Корінний М. Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. — К., 2000.
11. Крип'якевич І. Історія української культури. — К., 1999.
12. Лобас В. Українська і зарубіжна культура. — К., 2000.
13. Лосєв І. Історія і теорія світової культури. Європейський контекст. - К., 1995.
14. Мистецтво, фольклор та етнографія слов'янського народу. — К., 1993.
15. Митці України: Енциклопедичний довідник. — К., 1992.
16. Мистецтво і етнос. Культурологічний аспект. — К., 1991.
17. Мистецтво, фольклор та етнографія слов'янського народу. — К., 1993.
18. Наулко В. Культура і побут населення України. — К., 1993.
19. Ничкало С. Мистецтвознавство: Короткий тлумачний словник. - К., 1999.
20. Попович М. Нариси історії культури України. — К., 1998.
21. Семчишин Я. Тисяча років української культури. — Львів, 1993.
22. Теорія та історія світової та вітчизняної культури. — К., 1993.
23. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. — Львів, 1992.
24. Україна крізь віки: У 15 т. — К., 1996.
25. Українська культура: історія і сучасність. — Львів, 1994.
26. Щербаківський В. Українське мистецтво. — К., 1999.

Додаткова література

27. Антонович В. Раскопки в стране древлян. — М., 1983.
28. Асєєв Ю. Архітектура Київської Русі. — К., 1969.
29. Асєєв Ю. Мистецтво стародавнього Києва. — К., 1969.
30. Асєєв Ю. Шедеври світової архітектури. — К., 1982.
31. Асєєва Н. Ю. Украинское искусство и европейские художественные центры конца XIX — начала XX века. — К., 1986.
32. Баран В. Черняхівська культура. — К., 1981.
33. Білецький П. Нариси з історії українського мистецтва. — К., 1981.
34. Білецький П. У контексті світового авангарду. — К., 1990.
35. Білецький П. Українське мистецтво II половини XVII–XVIII ст.-К., 1981.
36. Білецький П. Український портретний живопис XVII–XVIII ст.-К., 1969.
37. Бокань В. Історія культури України у запитаннях і відповідях.-К., 1993.
38. Бокань В. Культурологія. — К., 2000.

39. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України. — К., 1998.
40. Брайчевський М. Ю. Утвердження християнства на Русі. — К., 1988.
41. Булашов Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. — К., 1992.
42. Висоцький С. Київська писемна школа Х–ХІІ ст. — К., 1998.
43. Говдя П. Українське мистецтво II половини ХІХ — поч. ХХ ст. — К., 1964.
44. Гординський С. Українські художники в Канаді. — К., 1991.
45. Горський В. Історія української філософії. — К., 1996.
46. Грищенко В. Культура епохи Просвітництва. — К., 1994.
47. Гурбик А. Еволюція соціально-територіальних спільнот в середньовічній Україні. — К., 1998.
48. Єремєєв І. Герби гетьманів України. — К., 1998.
49. Єфименко В. Культура Середньовіччя. Культура Відродження.-К., 1994.
50. Жолтовський П. Монументальний живопис на Україні ХVІІ-ХVІІІ ст.-К., 1988.
51. Жолтовський П. Художнє життя в Україні ХVІ–ХVІІ ст. — К., 1983.
52. Запаско Я. Мистецтво книги на Україні в ХVІ–ХVІІ ст. — Львів, 1971.
53. Ивбулис В. Модернизм и постмодернизм. — М., 1988.
54. Ісаєвич Л. Братства та їх роль в розвитку української культури ХІV–ХVІІ ст. — К., 1966.
55. Ісаєвич Л. Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні. — Львів, 1983.
56. Карпенко М. Гетьман Іван Мазепа як будівничий української держави. — Суми, 1999.
57. Кирило-Мефодіївське товариство. — К., 1990.
58. Кононенко Б. Культурологія в термінах, поняттях, іменах.-М., 1999.
59. Кононенко Б., Болдырева М. Культурологія (альбом схем и таблиць). — М., 1999.
60. Корінний М. Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. — К., 2000.
61. Красильников О. Історія українського театру ХХ століття.- К., 1999.
62. Краснодембський З. На постмодерністських роздоріжжях культури. — К., 2000.
63. Крисаченко В. С. Екологічна культура. — К., 1996.
64. Крисаченко В. С. Людина і довкілля. — К., 1995.
65. Куликова И. У истоков модернизма. — М., 1980.
66. Культура і побут населення України. — К., 1991.
67. Культура народів Центральной и Юго-Восточной Европы ХVІІІ–ХІХ вв. — М., 1990.
68. Культурне Відродження в Україні. — Львів, 1993.
69. Ліндсей Д. Коротка історія культури від доісторичних часів до доби Відродження. — К., 1995.
70. Лінч Джозеф. Середньовічна церква. — К., 1994.
71. Лобас В. Українська і зарубіжна культура. — К., 2000.
72. Лозко Т. Українське народознавство. — К., 1995.

73. Лозовий О. Основи художньої культури. — Харків, 1997.
74. Лотман Ю. Беседи о культуре. — М., 1994.
75. Лотман Ю. Феномен культуры. — М., 1978.
76. Макаров А. Світло українського бароко. — К., 1994.
77. Митці в українській діаспорі. — К., 1997.
78. Митці України: Енциклопедичний довідник. — К., 1992.
79. Мойсеїв І. Храм української культури. — К., 1998.
80. Моця О., Ричка Г. Київська Русь: від язичництва до християнства. — К., 1996.
81. Нагаєвський І. Історія української держави двадцятого століття. — К., 1994.
82. Овсійчук В. Українське мистецтво XVI — першої половини XVIII ст. — К., 1985.
83. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. — К., 1996.
84. Плачинда С. Міфи і легенди Давньої України. — К., 1997.
85. Позінкевич Р. Освіта в системі культури. — Луцьк, 2000.
86. Полікарпов В. Лекції з історії світової культури. — К., 2000.
87. Поліщук Є. Історія культури: Короткий довідник. — К., 2000.
88. Постмодерн в філософії, науке, культурі. — Харьков, 2000.
89. Рубан В. Український портретний живопис другої половини XIX — початку XX ст. — К., 1986.
90. Січинський В. Чужинці про Україну. — К., 1992.
91. Славяне юго-восточной Европы в предгосударственный период. — К., 1999.
92. Станко В. Історія первісного суспільства. — К., 1999.
93. Степовик Д. Українська графіка XVI–XVIII ст. — К., 1982.
94. Українська минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник. — К., 1993.
95. Українська та зарубіжна культура. — К., 2000.
96. Українське мистецтво та архітектура кінця XIX — початку XX ст. — К., 2000.
97. Ушкалов Л. Григорій Сковорода і антична культура. — Харків, 1993.
98. Ушкалов Л. Світ українського бароко. — Харків, 1994.
99. Фартушний А. Українська культура. — Львів, 2000.
100. Федас Й. Український народний вертеп. — К., 1987.
101. Хижняк З. Києво-Могилянська академія. — К., 1988.
102. Цапенко М. П. З історії шукань національного стилю в архітектурі України. — К., 1959.
103. Шестаков В. Массовая культура. — М., 1990.